

Po první etapě Modernizačního fondu Česko zdvojnásobí výkon fotovoltaiky. V čerpání prostředků na proměnu energetiky jsme evropským premiantem

13.4.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Za pouhé dva roky od vzniku Modernizačního fondu rozběhlo Ministerstvo životního prostředí postupnou proměnu české energetiky.

Investice do nových obnovitelných zdrojů podporuje pomocí stovek miliard korun z výnosů prodeje emisních povolenek. Modernizační fond pomáhá Česku se zajišťováním energetické bezpečnosti a náhradou fosilních paliv bez finančního zatížení spotřebitelů. Ve využívání prostředků patříme mezi nejúspěšnější země Evropské unie. Důkazem toho jsou stovky podpořených projektů zásadního významu a před Evropskou komisí (EK) obhájené investice ve výši přibližně 185 miliard korun. Letošní rok navíc čeká Modernizační fond řada změn. Rozroste se o další oblasti podpory a díky reformě systému EU pro obchodování s emisemi dojde k navýšení financí v něm až na 500 miliard korun do roku 2030.

Do povědomí české veřejnosti se Modernizační fond dostal v dubnu 2021, kdy Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR spustily první dotační výzvy. Aktuální bilance je 15 vyhlášených výzev ve čtyřech programech, doposud 450 schválených projektů v oblastech jako jsou teplárny, výstavba solárních elektráren či energetické úspory v průmyslu ETS a téměř dvacet tisíc podpořených domácností v programu Nová zelená úsporám Light. Právě o něj se Modernizační fond letos rozšířil, aby mohl lépe pomáhat proti energetické chudobě.

Nová solární vlna

Nejvíce podpořených projektů v Modernizačním fondu míří do oblasti výstavby nových solárních elektráren. Ty stát podporuje jak na střechách budov, tak na zemi. V případě pozemních instalací jde však o jasně vymezené podmínky pro plochy horší bonity nebo o průmyslově znečištěné lokality, například oblasti dotčené těžbou uhlí. Díky investicím z Modernizačního fondu od roku 2022 bylo podpořeno téměř 2 000 MW instalovaného výkonu pro výrobu čisté elektřiny. Ročně se tak ušetří zhruba 65 tisíc tun uhlí, to je v přepočtu 1 400 naložených vagónů. Kromě toho se sníží o 1,6 milionu tun emise CO₂.

„Za necelé dva roky běhu Modernizačního fondu jsme schválili podporu pro fotovoltaické elektrárny, díky kterým se zvýší český solární výkon téměř na dvojnásobek. Jejich celkový výkon o síle téměř 2 GW (konkrétně 1 975 MWp) odpovídá roční spotřebě energie již zhruba 750 tisíc domácností. Výstavba nových solárních elektráren probíhá zejména v uhelných regionech - na území Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje. Využíváme tedy oblasti tradičně spojené s energetikou, ale nyní jim dáváme impuls v podobě bezuhlíkových řešení, která pomohou zlepšit životní prostředí v Česku,” okomentoval ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) výsledky úvodní etapy Modernizačního fondu. *„Největší zájem zaznamenáváme v programu RES+, který cílí na výstavbu malých i větších fotovoltaických elektráren a kde máme schváleno již 416 projektů. V 31 případech z nich jde o komunální fotovoltaické elektrárny realizované malými obcemi či městy,”* doplnil ministr Hladík.

„Hezkým příkladem odpovědného přístupu municipalit je obec Kačice ve Středočeském kraji, kde se rozhodli pro instalaci FV systémů včetně bateriového úložiště na budovu obecního úřadu a domu s pečovatelskou službou. Ročně tak spotřebují o 31 MWh elektřiny méně, což v řeči peněz může představovat roční úsporu kolem 124 tisíc korun,“ přibližuje konkrétní projekty Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, který zajišťuje kompletní administraci a vyplacení peněz z Modernizačního fondu.

„Česká energetika potřebuje rychlou výstavbu nových obnovitelných zdrojů energie, aby postupně nahrazovala uhlí a zajistila energetickou bezpečnost. Fotovoltaiky, které vyrostou díky podpoře Modernizačního fondu, jsou klíčem k zajištění levné a čisté energie do budoucna. Nové etapa rozvoje klasických solárních elektráren energetiky je navíc jasně nasměrovaná do průmyslově znečištěných lokalit nebo na méně úrodnou půdu. V dalších letech se mohou přidat tzv. agrovoltaiky, které spojí výhody zemědělství i výroby čisté energie a Modernizační fond s jejich podporou počítá,“ hodnotí přínosy rozběhu Modernizačního fondu Martin Sedlák, koordinátor kampaně Zkrotíme energii.

V cestě k dosažení energetické soběstačnosti a bezpečnosti hraje Modernizační fond důležitou roli. Nepostradatelný je i pro teplárny, kterým prostřednictvím programu HEAT pomáhá s přechodem od špinavých na čisté zdroje energie. *„Schválené projekty pro oblast teplárenství povedou ročně k takovému snížení emisí CO₂, které zachytí asi 280 milionů stromů. Pro představu to odpovídá přibližně 14 % celkového počtu stromů v ČR,“* doplňuje ministr Hladík.

500 miliard na dekarbonizaci

Letošní rok Modernizační fond navíc čeká řada změn. Rozroste se o další oblasti podpory a díky reformě systému EU pro obchodování s emisemi dojde k navýšení disponibilních prostředků až na 500 miliard korun do roku 2030. V březnu se Státnímu fondu životního prostředí ČR podařilo před EIB (Evropskou investiční banku) a EK obhájit investiční schémata pro modernizaci rozvodů tepla v soustavách zásobování tepelnou energií (v rámci programu HEAT) a pro energetické úspory ve veřejných budovách nebo i příspěvek pro dosahování vyššího energetického standardu veřejných novostaveb (v rámci programu ENERGov).

Díky revizi směrnice o EU ETS bude mít Fond navíc víc než trojnásobnou finanční kapacitu, než se původně předpokládalo. V roce 2021 se počítalo s částkou 150 miliard, koncem loňského roku to už bylo přibližně s 390 miliard a aktuální optimistické scénáře naznačují, že by alokace mohla šplhat až k 500 miliardám.

„Všechny tyto změny se do stávající podoby Modernizačního fondu samozřejmě promítnou. Aktualizovaný programový dokument bychom chtěli vládě předložit ve druhém čtvrtletí letošního roku a počítáme mimo jiné i rozšířením počtu stávajících deseti programů,“ upřesňuje Petr Valdman.

Příjem žádostí běží aktuálně v pěti otevřených výzvách, dvě z nich využijí na výstavbu solárních elektráren obce, města a jejich společnosti, další dvě jsou zaměřeny zdroje a technologie pod programem ENER ETS a poslední je otevřena pro modernizaci tepláren. Do konce roku počítá SFŽP ČR s vypsáním nových výzev na podporu rozvodů tepelné energie (duben 2023), následovat bude výzva pro Prahu na snížení energetické náročnosti veřejných budov. V druhé polovině roku se spustí dotace z programu LIGHTPUB na modernizaci veřejného osvětlení a pokračovat budou i výzvy na podporu výstavby FVE. V plánu je i vyjednávání investičních schémat a spuštění výzev pro oblast dopravy.

Právě snížení energetické náročnosti veřejných budov v Praze bude další oblastí, kam se zaměří pozornost Modernizačního fondu. Doposud se k tomu využívaly Operační program Životní prostředí 2021+, jako tomu bylo i v případě kompletně zmodernizované budovy Tiskárny

Ministerstva vnitra, p. o., která se díky 50 milionové dotaci z evropských fondů zateplila a instalovalo se v ní sedm tepelných čerpadel a řízené větrání s rekuperací. Náklady na spotřebu elektrické energie se výrazně snížila pořízením fotovoltaických panelů na střechu budovy a také zavedením energetického managementu.

Seznam doposud schválených projektů v Modernizačním fondu.

https://www.mzp.cz/cz/news_20230413-Ministr-Hladik-Po-prvni-etape-Modernizacniho-fondu-Cesko-z-dvojnásobi-vykon-fotovoltaiky-V-cerpani-prostredku-na-promenu-energetiky-jsme-evropskym-premiantem